

	<p align="center">ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»</p> <p align="center">Фаховий медико-фармацевтичний коледж</p> <p align="center">Циклова комісія загальнофармацевтичних дисциплін</p>
<p>ЗАТВЕРДЖУЮ</p> <p>Директор Фахового медико-фармацевтичного коледжу коледжу</p> <p align="right">Наталія ТВЕРДОХЛІБ</p> <p>«29» серпня 2025 р.</p>	<p>Схвалено на засіданні циклової комісії загальномедичних дисциплін</p> <p>Протокол № 1 від 28.08.2025 р.</p> <p>Голова ЦК Тетяна ШИЛЕНКО</p>

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФАРМАКОГНОЗІЯ»

Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Спеціальність:	226 Фармація, промислова фармація
Освітньо-професійна програма:	Фармація, промислова фармація
Освітня кваліфікація:	фаховий молодший бакалавр
Професійна кваліфікація:	асистент фармацевта
Статус освітнього компонента:	обов'язковий
Форма навчання:	денна, заочна

Курс: 2(3)

Семестр: 3,4(5,6)

Обсяг кредитів ECTS: 9

Всього годин за навчальним планом: 270 год

-лекції 54/6 год

- практичні заняття 116/12 год

-самостійна робота студентів 90/252 год

-екзамен

Київ 2025

Розробник(-и)силабусу освітнього компоненту:

КАРПУН Євген, викладач Фахового медико-фармацевтичного коледжу ПрАТ ВНЗ «МАУП», спеціаліст вищої категорії, доктор філософії зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Викладач:

КАРПУН Євген, викладач Фахового медико-фармацевтичного коледжу ПрАТ ВНЗ «МАУП», спеціаліст вищої категорії, доктор філософії зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії
Протокол №1 від 28.08.2025 р.

Голова циклової комісії Тетяна ШИЛЕНКО

Силабус перевірено
« 28 2025 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Катерина КАРДАВА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол
№ _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Назва освітнього компоненту	Фармакогнозія
Викладач(-і)	 <p>КАРПУН Євген, викладач Фахового медико-фармацевтичного коледжу ПрАТ ВНЗ «МАУП», спеціаліст вищої категорії, доктор філософії зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».</p>
Портфоліо викладача	https://medcollege.maup.com.ua/pro-koledzh/kadrovij-sklad-zgidno-z-licenzijnimi-umovami.html
Контактний телефон	+380680678545
Електронна адреса	ekarpun@gmail.com
Сторінка освітнього компоненту на сайті	https://medcollege.maup.com.ua/pro-koledzh/osvitnij-proces1/robochi-navchalni-programi-silabusi.html
Консультації	п'ятниця, 15.00-16.00

1.Коротка анотація до освітнього компонента

«ФАРМАКОГНОЗІЯ»

Обов'язкова навчальна дисципліна «Фармакогнозія» є складовою циклу професійної підготовки фахових молодших бакалаврів за спеціальністю І8 Фармація, промислова фармація. Програму дисципліни розроблено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти та освітньо-професійної програми підготовки фахівців фармацевтичної галузі.

Освітній компонент «Фармакогнозія» забезпечує формування у здобувачів освіти системних знань про лікарську рослинну сировину, джерела її отримання, хімічний склад, морфолого-анатомічні ознаки, фармакологічні властивості та застосування у медичній практиці. У межах дисципліни вивчаються основи ідентифікації лікарських рослин, методи заготівлі, сушіння, зберігання та контролю якості рослинної сировини.

Особлива увага приділяється біологічно активним речовинам рослинного походження, їх ролі у фармакотерапії, а також раціональному використанню лікарської рослинної сировини у сучасній фармації. Вивчення дисципліни сприяє формуванню професійних компетентностей у сфері контролю якості, стандартизації та застосування рослинних лікарських засобів, розвитку аналітичного мислення та підготовці до практичної діяльності.

2. Метою вивчення навчальної дисципліни «Фармакогнозія» є формування у здобувачів освіти системних знань про лікарську рослинну сировину, її хімічний склад, фармакологічні властивості та принципи раціонального використання у фармацевтичній практиці.

Основними завданнями є:

- вивчення морфологічних та анатомічних ознак лікарських рослин і рослинної сировини;
- засвоєння класифікації лікарської рослинної сировини за вмістом біологічно активних речовин;
- формування знань про хімічний склад, фармакологічну дію та застосування рослинних препаратів;
- оволодіння методами ідентифікації лікарської рослинної сировини;
- ознайомлення з правилами заготівлі, сушіння, зберігання та стандартизації рослинної сировини;
- розвиток умінь оцінювати якість лікарської рослинної сировини;
- формування навичок раціонального використання рослинних лікарських засобів у фармацевтичній практиці;
- виховання професійної відповідальності, екологічного мислення та дотримання принципів фармацевтичної етики.

3. Формат курсу: очний (offline).**4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):**

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>

	<p>ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Здатність використовувати нормативно-правові акти України та дотримуватись положень належних фармацевтичних практик щодо здійснення професійної діяльності.</p> <p>СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами санітарно-гігієнічних норм, охорони праці та безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки.</p> <p>СК 3. Здатність застосовувати на практиці принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність проводити інформаційно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширення захворювань, популяризації здорового способу життя та покращення його якості,</p> <p>СК 5. Здатність виконувати завдання, направлені на забезпечення та контроль якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини.</p> <p>СК 6. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту.</p> <p>СК 7. Здатність виготовляти лікарські засоби в умовах аптеки.</p> <p>СК 8. Здатність зас осовувати в умовах аптеки нормативно-технічну документацію у процесі промислового виробництва лікарських засобів.</p> <p>СК 9. Здатність виконувати технологічні операції в процесі промислового виробництва фармацевтичних препаратів.</p> <p>СК 10. Здатність надавати домедичну допомогу.</p> <p>СК 11. Здатність ідентифікувати лікарську рослинну сировину, систематизувати її за класами хімічної будови біологічно активних речовин.</p> <p>СК 12. Здатність відпускати споживачам лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.</p> <p>СК 13. Здатність надавати фармацевтичну допомогу(послугу) споживачам лікарських засобів та товарів аптечного асортименту.</p>
<p>Програмні результати навчання (РН)</p>	<p>РН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РН 2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійній діяльності.</p> <p>РН 3. Встановлювати ділові комунікації між усіма</p>

учасниками професійної діяльності.

РН 4. Використовувати інформаційно-комунікативні технології та інформаційно-пошукові системи в професійній діяльності

РН 5. Використовувати нормативно-правові акти в процесі професійної діяльності, положення належних фармацевтичних практик, всі наявні стандартні процедури з метою завчасного забезпечення якості виробленої продукції, наданої послуги, виконаної роботи тощо.

РН 6. Здійснювати професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармації.

РН 7. Дотримуватися вимог санітарно-гігієнічного режиму, охорони праці та життєдіяльності, пожежної безпеки та професійній діяльності.

РН 8. Дотримуватись принципів фармацевтичної етики та деонтології у професійній діяльності.

РН 9. Пропагувати здоровий спосіб життя з метою збереження та відновлення фізіологічних та психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності, поширювати інформацію щодо профілактики захворювань, небезпеки безвідповідального самолікування.

РН 10. Не допускати відпуску неякісних та фальсифікованих лікарських засобів з аптеки та її структурних підрозділів.

РН 11. Проводити роботи з приготування, перевірки та зберігання титрованих розчинів, реактивів, індикаторів та здійснювати окремі види аналізу лікарських засобів.

РН 12. Забезпечувати належне зберігання та схоронність лікарських засобів та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативних документів.

РН 13. Виготовляти в умовах аптеки лікарські засоби за рецептами лікарів та на замовлення закладів охорони здоров'я.

РН 14. Керуватись нормативно-технічною документацією у процесі промислового виробництва фармацевтичних препаратів.

РН 15. Виконувати технологічні операції у процесі виробництва фармацевтичних препаратів.

РН 16. Виконувати основні заходи, направлені на надання домедичної допомоги в різних клінічних ситуаціях, спрямованих на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я.

РН 17. Робити висновки щодо ідентичності лікарської рослинної речовини, наявності домішок, приналежності до певної групи за вмістом біологічно активних речовин.

	<p>РН 18. Виконувати операції, пов'язані з прийманням лікарських засобів від постачальників.</p> <p>РН 19. Реалізовувати(відпускати) лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.</p> <p>РН 20. Класифікувати лікарські засоби за фармакологічними групами, умовами зберігання та умовами відпуску з аптеки.</p>
--	--

6. Тривалість курсу: 270 год. (9 кредитів ECTS), з них 180 год. аудиторної роботи, 90 год. самостійної роботи.

7. Статус освітнього компонента: формує спеціальні компетентності.

8. Пререквізити: ОК 5, ОК 6, ОК 9, ОК 12, ОК 14

9. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Списування при оцінюванні успішності здобувача освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти здійснюється згідно з встановленим в коледжі графіком відпрацювань пропущених занять. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених коледжем для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляції). Здобувачі ї освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів.

11. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	очна (денна)						заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		лекції	семінарські	лабораторні	індивідуальні	самостійні		лекції	семінарські	лабораторні	індивідуальні	самостійні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Семестр III												
Тема 1. Вступ. Заготівля ЛРС. Охорона праці при заготівлі отруйної ЛРС.	16	4	6			6	15	1	2			12
Тема 2. Сушіння, стандартизація, пакування, маркування, транспортування, зберігання ЛРС.	12	4	4			4	16					16
Тема 3. Аналіз ЛРС. Охорона праці при проведенні аналізу ЛРС.	18	4	8			6	17	1	2			14
Тема 4. Товарознавчий аналіз ЛРС.	10	2	6			2	14					14
Тема 5. Полісахариди.	12	2	6			4	14					14
Тема 6. Жирні олії. Ферменти і фітогормони.	12	2	6			4	14					14
Тема 7. Ізопреноїди. Ефірні олії.	30	6	14			10	16					16
Тема 8. Похідні антрацену.	12	2	6			4	14					14
Тема 9. Алкалоїди.	18	4	8			6	15	1	2			12
Тема 10. Глікозиди кардіотонічної дії.	10	2	4			4	14					14
Всього III семестр	150	32	68			50	135	3	6			126
Семестр IV												
Тема 1. Сапоніни.	12	4	4			4						12
Тема 2. Флавоноїди.	20	4	10			6		1	2			16
Тема 3. Вітаміни.	10	2	4			4						10
Тема 4. Іридоїди. Лігнани. Ксантони	10	2	4			4						12
Тема 5. Кумарини та хромони. Прості феноли, їх похідні та	14	4	6			6						14

фенологлікозиди.											
Тема 6. Дубильні речовини.	12	2	6			6		1	2		12
Тема 7. ЛР та ЛРС, яка містить різні групи БАР	16	4	6			8					16
Тема 8. Визначення ідентичності цілої ЛРС різних морфологічних груп за допомогою ключа-визначника.	8	4	2			-					10
Тема 9. Визначення ідентичності різаної та порошкової ЛРС за допомогою мікроаналізу. Визначення ідентичності чаїв та зборів за допомогою макро- та мікроаналізу.	10	4	2			-		1	2		12
Тема 10. Лікарська сировина тваринного походження.	8	2	4			2					12
Всього IV семестр	120	32	48			40		3	6		126
Всього годин	270	64	116			90		6	12		252

12. **Форми і методи навчання**

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття; самостійна робота студентів (СРС); консультації.

Методи навчання

1. Словесні (вербальні) методи

- лекція (інформаційна, проблемна, інтерактивна);
- пояснення, бесіда, дискусія;
- розповідь, узагальнення та систематизація матеріалу;
- аналіз фармакогностичних характеристик рослинної сировини.

2. Наочні методи

- демонстрація гербарних зразків лікарських рослин;
- використання мікропрепаратів для вивчення анатомічної будови;
- навчальні таблиці, схеми, атласи лікарських рослин;
- мультимедійні презентації, відеоматеріали;
- візуалізація морфолого-анатомічних ознак та біологічно активних речовин.

3. Практичні методи

- ідентифікація лікарської рослинної сировини за морфологічними та анатомічними ознаками;
- визначення належності сировини до певних груп біологічно активних речовин;
- аналіз якості лікарської рослинної сировини;

- виконання лабораторних робіт;
- розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних із застосуванням рослинних лікарських засобів.

4. Інтерактивні методи

- робота в малих групах;
- дискусії, обговорення результатів досліджень;
- кейс-метод (аналіз практичних ситуацій);
- навчальні ігри та тестування;
- використання електронних ресурсів та освітніх платформ.

5. Методи самостійної роботи

- робота з навчальною та довідковою літературою, атласами лікарських рослин;
- опрацювання електронних баз даних і фармакогностичних ресурсів;
- підготовка рефератів, презентацій, доповідей;
- виконання індивідуальних завдань;
- самостійне вивчення лікарських рослин та їх фармакогностичних характеристик.

13. Види та форми контролю:

Поточний контроль

Контроль знань на кожному занятті: усне та письмове опитування.

Контроль змістових модулів: усне та письмове опитування.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Семестровий контроль

Форма семестрового контролю: залік

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг не менше 36 рейтингових балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

13. Оцінювання знань

Протягом вивчення освітнього компонента всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (кредиту). Вивчення освітнього компонента закінчується екзаменом.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

90-100 <i>відмінно</i>	демонструє глибокі, системні та усвідомлені знання з усіх тем дисципліни; вільно орієнтується у класифікації лікарської рослинної сировини; правильно використовує фармакогностичну термінологію; впевнено ідентифікує лікарську рослинну сировину за морфолого-анатомічними ознаками; аналізує хімічний склад та фармакологічні властивості; аргументовано робить висновки щодо якості та застосування; відповіді повні, логічні, без помилок.
82-89 <i>добре</i>	має достатньо повні знання навчального матеріалу; допускає незначні неточності у визначенні ознак або властивостей; правильно відтворює основні характеристики лікарської рослинної сировини; уміє пояснювати фармакологічну дію та застосування; відповіді логічні та послідовні.
75-81 <i>добре</i>	володіє основним матеріалом; допускає окремі неточності у відповідях; відтворює класифікацію та основні ознаки сировини; частково обґрунтовує її застосування; відповіді логічні, але менш узагальнені.
68-74 <i>задовільно</i>	володіє основними знаннями, але фрагментарно; відтворює матеріал переважно на репродуктивному рівні; допускає помилки у визначенні морфологічних або анатомічних ознак; має труднощі з ідентифікацією лікарської рослинної сировини; відповіді неповні, без чітких висновків.
60-67 <i>задовільно</i>	знання поверхневі, фрагментарні; допускає суттєві помилки у класифікації та характеристиці сировини; частково відтворює навчальний матеріал; виконано 60–63% завдань; відсутні обґрунтовані висновки щодо якості та застосування.
35-59 <i>незадовільно</i>	має поверхові та несистемні знання; не вміє ідентифікувати лікарську рослинну сировину; не розуміє зв'язку між хімічним складом і фармакологічною дією; допускає значні помилки; відповіді короткі, непослідовні, часто з підказкою.
0-34 <i>незадовільно</i>	не засвоїв навчальний матеріал; виконано менше 35% завдань; не орієнтується у лікарській рослинній сировині та її застосуванні; не дотримується вимог до виконання завдань.
60-100	зараховано
0-59	незараховано

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Під час контролю за змістовими модулями.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік, екзамен.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, E виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)

1. Історія розвитку фармакогнозії як науки.

2. Аналітична нормативна документація на ЛРС.
3. Джерела постачання ЛРС та заготівельні організації України.
4. Заходи з охорони лікарських рослин.
5. Визначення запасів ЛРС методом пробної облікової ділянки.
6. Визначення запасів ЛРС методом проекційного покриття.
7. Визначення запасів ЛРС методом модельних екземплярів (гілки).
8. Культивування ЛРС.
9. Хімічний склад лікарських рослин.
10. Чинники впливу на процес накопичення БАР у рослинах.
11. Загальні правила заготівлі ЛРС.
12. Заготівля ЛРС різних морфологічних груп, первинне оброблення.¹³ Заходи застереження під час заготівлі отруйної ЛРС.
14. Організація заготівлі ЛРС в умовах аптеки.
15. Сушіння ЛРС.
16. Стандартизація ЛРС.
17. Пакування ЛРС.
18. Маркування та транспортування ЛРС.
19. Зберігання ЛРС в аптеці.
20. Зберігання ЛРС на складі.
21. Шкідники ЛРС.
22. Аналіз ЛРС. Завдання, види аналізів.
23. Макроскопічний аналіз ЛРС.
24. Мікроскопічний аналіз ЛРС.
25. Товарознавчий аналіз ЛРС.
26. Загальна характеристика полісахаридів. Алтея лікарська. Мати-й-мачуха (підбіл). Ехінацея пурпурова. Подорожник великий. Сировина льону. Сировина ламінарії.
27. Загальна характеристика вітамінів. Шипшина корична, собача. Горобина звичайна. Нагідки лікарські. Сировина обліпихи крушиноподібної. Кукурудзазвичайна. Калина звичайна. Кропива дводомна. Грицики звичайні. Сировина смородини чорної. Сировина аронії чорноплідної. Суниця лісова.
28. Загальна характеристика жирних олій, ферментів і фітогормонів. Маслина європейська. Соняшник однорічний. Рицина звичайна. Кавун.
29. Загальна характеристика ізопреноїдів. Загальна характеристика ефірнихолій. М'ята перцева. Евкаліпт кулястий та прутовидний.
30. Шавлія лікарська. Валеріана лікарська. Ялівець звичайний. Сосна звичайна.
31. Береза бородавчаста. Аір тростинний. Оман високий. Ромашка лікарська та зелена. Полин гіркий.
32. Деревій звичайний. Сировина хмелю звичайного. Багно звичайне. Аніс звичайний. Фенхель звичайний.
33. Чебрець плазкий. Сировина меліси лікарської. Сировина арніки гірської. Материнка звичайна.
34. Загальна характеристика глікозидів. Загальна характеристика глікозидів кардіотонічної дії. Сировина строфанту Комбе. Наперстянка пурпурова, великоквіткова, шерстиста. Горицвіт весняний. Конвалія звичайна.
35. Загальна характеристика іридоїдів. Бобівник трилистий. Золототисячник малий. Сировина кульбаби лікарської.
36. Загальна характеристика лігнанів і ксантонів. Елеутерокок колючий. Лимонник китайський. Розторопша плямиста.
37. Загальна характеристика сапонінів. Синюха блакитна. Сировина женьшеню. Сировина аралії маньчжурської. Сировина солодки голої. Сировина ортосифону. Сировина заманихи високої. Сировина діоскореї ніпонської.
38. Загальна характеристика похідних антрацену. Крушина ламка. Сировина ревеню тангутського. Сировина алое деревовидного. Жостір проносний. Звіробій звичайний.

Сировина касії гостролистої.

39. Прості феноли та їх похідні. Фенологлікозиди. Мучниця звичайна. Брусниця звичайна. Сировина родіоли рожевої.
40. Загальна характеристика дубильних речовин. Родовик лікарський. Гірчак зміїний.
41. Сировина вільхи чорної та сірої. Сировина бадану товстолистого. Перстач прямостоячий.
42. Сировина дуба звичайного. Сировина чорниці звичайної. Сировина черемхи звичайної.
43. Загальна характеристика флавоноїдів. Хвощ польовий. Крпива собача п'ятилопатева. Акація біла.
44. Глід кривавочервоний та колочий. Липа серцелиста. Пижмо звичайне. Фіалка триколірна та польова. Горобина чорноплідна.
45. Цмин пісковий. Сухоцвіт багновий. Софора японська. Череда трироздільна. Спориш. Ерва шерстиста.
46. Сировина бузини чорної. Сировина вовчуга польового. Гірчак перцевий. Гірчак почечуйний. Сировина волошки синьої. Сировина гінґо дволопатевого.
47. Загальна характеристика кумаринів і хромонів. Сировина буркуну лікарського. Сировина гіркокаштана звичайного. Сировина кропу запашного.
48. Загальна характеристика алкалоїдів. Беладона звичайна. Сировина термомпсису ланцетоподібного. Сировина раувольфії зміїної.
49. Блекота чорна. Чистотіл звичайний. Сировина ефедри хвощової. Дурман звичайний. Сировина барвінку малого. Сировина маку снодійного.
50. ЛР, які містять різні групи БАР. Сировина каланхое перистого. Чага. Малина звичайна. Парило звичайне.
51. Сировина очитку великого. Сировина живокосту лікарського. Сировина левзеї сафлороподібної. Сировина квасолі звичайної.
52. Гірчиця сарептська. Лопух великий. Часник городній. Цибуля городня.
53. Продукти життєдіяльності медоносної бджоли. Бодяга.
54. Продукти життєдіяльності змії. П'явки. Риб'ячий жир. Жовч медична.

18. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Фармакогнозія та ресурсознавство лікарських рослин : навч. посіб. для самот. роботи здобувачів вищ. освіти на базі тестів інтегровано-го тестового іспиту «Крок 2. Фармація» / О. М. Кошовий [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Кошового. – 2-ге вид. – Харків : НФаУ, 2022. – 129 с.
2. І. А. Бобкова, К. В. Бобкова, В. В. Бур'янова. Фармакогнозія. Посібник для практичних занять. – К.: Медицина, 2025.

Додаткова

1. Кобзар А. Я. Фітотерапія. – 3-є перероб. і допов. вид. – Київ : ВСВ «Медицина», 2025. – 311 с. ISBN 978-617-8347-10-9.
2. Мазулін О. В., Попова Я. В., Берест Г. Г. Фармакогнозія. Збірник тестових завдань з поясненнями «Призначення ЛРС, фітопрепаратів та спеціальних харчових продуктів». – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 93 с.
3. Мазулін О. В., Попова Я. В., Берест Г. Г. Фармакогнозія. Збірник тестових завдань з поясненнями «Стандартизація і контроль якості ЛРС, фітопрепаратів та рослинних дієтичних добавок». Ч. II. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 79 с.
4. Pharmacognosy: Fundamentals, Applications and Strategies / ed. by Simone Badal McCreath, Yuri N. Clement. – 2nd ed. – Academic Press, 2023. ISBN 978-0-443-18657-8.
5. Fundamentals of Pharmacognosy and Phytotherapy / Michael Heinrich, Joanne Barnes, José Prieto-García, Simon Gibbons, Elizabeth M. Williamson. – 4th ed. – Elsevier, 2023.

Інформаційні ресурси

1. World Health Organization — <https://www.who.int>
2. European Medicines Agency — <https://www.ema.europa.eu>
3. European Medicines Agency Herbal Medicines — <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/herbal-medicinal-products>
4. United States Pharmacopeia — <https://www.usp.org>
5. European Pharmacopoeia — <https://www.edqm.eu>
6. National Center for Biotechnology Information — <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
7. PubMed — <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
8. Kew Gardens Plants of the World Online — <https://powo.science.kew.org>
9. The Plant List — <http://www.theplantlist.org>
10. Dr. Duke's Phytochemical and Ethnobotanical Databases — <https://phytochem.nal.usda.gov>
11. NAPRALERT — <https://www.napralert.org>
12. Державна фармакопея України — <https://sphu.org>
13. Державний експертний центр МОЗ України — <https://dec.gov.ua>
14. Міністерство охорони здоров'я України — <https://moz.gov.ua>
15. Компендіум лікарські препарати — <https://compendium.com.ua>